

Eindtermen voor het leergebied maatschappijoriëntatie

Cluster 1 - Socio-relatieve samenleving	
001	illustreert verbale en non-verbale communicatie
002	illustreert het objectief en subjectief waarnemen
003	toetst eigen interpretaties aan die van anderen
004	drukt zich uit in de ik-vorm
005	luistert actief
006	uit feedback
007	gaat om met feedback
008	gebruikt een geschikte communicatievorm
009	stelt open vragen
010	gebruikt technieken om communicatiemoeilijkheden te voorkomen
011	gaat om met communicatiemoeilijkheden
012	maakt afspraken
013	bouwt relaties op, onderhoudt ze en beëindigt ze indien nodig
014	uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen
015	erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in relaties
016	accepteert verschillen en hecht belang aan respect en zorgzaamheid binnen een relatie
017	geeft ongelijk toe en verontschuldigt zich
018	leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren
019	herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik
020	bespreekt opvattingen over medische, psychische en sociale aspecten van relaties
021	bedenkt constructieve oplossingen voor conflicten
022	stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten
023	exploreert opvoedkundige vaardigheden
024	toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen

Cluster 2 – Socio-economische samenleving	
025	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van bepaalde uitgaven
026	beheert het eigen budget
027	gaat omzichtig om met reclame
028	maakt verstandig gebruik van financiële instellingen en hun dienstverlening
029	maakt verstandig gebruik van openbare voorzieningen m.b.t. tot de socio-economische samenleving
030	beheert zijn persoonlijke administratie
031	illustreert hoe de overheid inkomsten verwerft en aanwendt
032	illustreert hoe de sociale zekerheid en de sociale bijstand bijdraagt aan de eigen levenskwaliteit en begrijpt dat de sociale zekerheid enkel kan blijven bestaan door een maximale arbeidsparticipatie van zij die dat kunnen
033	herkent verschillen in welvaart
034	maakt gebruik van zijn rechten en komt zijn plichten na in de socio-economische samenleving
035	zet zijn persoonlijk netwerk en andere kanalen in bij het zoeken naar een job
036	bereidt zich voor om effectief en efficiënt te solliciteren
037	onderzoekt het eigen perspectief in de socio-economische samenleving
038	herkent kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en uitsluiting
039	herkent verschillende ervaringen met kansarmoede
040	illustreert verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen

041	toont respect voor verschillende belevingen van kansarmoede
042	verwoordt de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
043	illustreert hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet
044	illustreert theorie over de eigenheid en de bestending van kansarmoede
045	illustreert het begrip 'missing link'
046	ordent belangrijke gebeurtenissen uit het eigen leven
047	vergelijkt zijn geschiedenis en context met zijn huidige situatie en zelfbeleving

Cluster 3 - Socio-culturele samenleving	
048	gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen
049	toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen
050	illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit
051	leidt uit historische en actuele voorbeelden af wat de gevolgen zijn van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie
052	toont aan dat verschillende perioden in de geschiedenis kenmerkende kunstuitingen hebben
053	toont aan dat verschillende culturen kenmerkende kunstuitingen hebben
054	toont aan dat cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen
055	toont interesse voor het cultureel erfgoed hier en elders
056	informeert zich over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
057	maakt gebruik van voorzieningen, diensten en instellingen in de socio-culturele samenleving
058	geeft zijn mening over kunst- en cultuuruitingen en -activiteiten
059	informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding
060	kiest een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden
061	plant en organiseert zijn vrije tijd
062	maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd

Cluster 4 - Lerende samenleving	
063	schenkt doelgericht aandacht
064	werkt doeltreffend
065	maakt een realistische planning
066	evalueert zijn leerstijl
067	gaat op constructieve wijze om met affectieve aspecten van het leerproces
068	kiest uit gegeven informatiebronnen en –kanalen met het oog op te bereiken doelen
069	gebruikt op adequate wijze diverse informatiebronnen en –kanalen
070	evalueert de wijze waarop hij informatiebronnen en –kanalen gebruikt
071	bewerkt informatie voor een beter begrip
072	analyseert informatie
073	vat informatie samen voor een beter begrip en een duidelijke communicatie
074	evalueert met ondersteuning de wijze waarop hij informatie bewerkt, analyseert en samenvat
075	roept in een nieuwe situatie aanwezige voorkennis en vaardigheden op
076	vraagt uitleg tijdens het leren
077	voert een oplossingsplan uit
078	selecteert een oplossingsplan
079	maakt op basis van een model een eenvoudig oplossingsplan
080	evalueert het gekozen oplossingsplan
081	stuurt met ondersteuning het eigen leerproces
082	evalueert met ondersteuning het eigen leerproces

083	stuurt waar nodig het eigen leerproces bij
084	past bij groepstaken bekende overleg- en oplossingsmethoden toe met ondersteuning
085	evalueert de samenwerking bij groepstaken aan de hand van een bekende methodiek
086	maakt van ontvangen feedback bij groepstaken gebruik om het eigen handelen bij te sturen
087	brengt eigen ervaringen in kaart
088	schat eigen mogelijkheden realistisch in
089	selecteert op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een passend aanbod
090	doet bij het maken van zijn keuze een beroep op diensten en instellingen in de lerende samenleving
091	evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd
Doorstroom	
1) Natuurwetenschappen	
092	toont aan dat er in een organisme een samenhang is tussen verschillende organisatieniveaus
093	legt het verband uit tussen de bouw en de functie van de belangrijke organen van de mens
094	onderscheidt bij een eenvoudig onderzoek de essentiële stappen van de wetenschappelijke methode
095	past van de grootheden massa, lengte, oppervlakte, volume, temperatuur, tijd, druk, snelheid, kracht en energie de eenheden en hun symbolen toe
2) Geschiedenis en actualiteit	
096	plaatst belangrijke gebeurtenissen of personen in de juiste tijdsperiode
097	situeert informatie in tijd en ruimte
098	herkent verbanden tussen verschillende domeinen van de samenleving
099	analyseert historische informatie
100	analyseert items uit de actualiteit
101	maakt onderscheid tussen een mening over een historisch of actueel feit en het feit zelf
102	illustreert dat een actuele toestand vroeger anders was en in de loop van de geschiedenis evolueerde
3) Aardrijkskunde	
103	leest kaarten en plattegronden
104	toont het verband aan tussen klimaat, milieu en leefgewoonten
105	illustreert demografische begrippen
106	herkent verschillende reliëf- en landschapsvormen

Cluster 5 - Techniek	
107	ontdekt specifieke functies van onderdelen bij eenvoudige technische realisaties door middel van hanteren, monteren of demonteren
108	onderzoekt hoe het komt dat een zelf gebruikte technische realisatie niet of slecht functioneert
109	illustreert dat technische realisaties evolueren en verbeteren
110	toont vanuit concrete ervaringen met techniek het nut aan van de gebruikte hulpmiddelen
111	voert de opeenvolgende logische stappen uit om een eenvoudige technische opdracht te volbrengen
112	lost een probleem technisch op door verschillende stappen van het technisch proces te doorlopen
113	bepaalt aan welke vereisten de technische realisatie die hij wil gebruiken, moet voldoen

114	vult een eenvoudig ontwerp aan door van vooropgestelde eisen uit te gaan
115	voert een gegeven of eigen technisch ontwerp planmatig uit, met oog voor vereisten van kwaliteit, veiligheid, ergonomie en milieu
116	voert een eenvoudige werktekening of handleiding stap voor stap uit
117	vergelijkt werkwijzen en technische realisaties
118	neemt een technische realisatie in gebruik
119	gebruikt de correcte benaming voor vaak gebruikte en hedendaagse technische realisaties
120	vraagt op een effectieve en efficiënte manier hulp bij installatie van een technische realisatie
121	optimaliseert het gebruik van een technische realisatie aan de hand van de handleiding
122	geeft aan welke de mogelijkheden en de beperkingen zijn van vaak gebruikte technische realisaties
123	maakt gebruik van een garantiebewijs indien nodig
124	interpreteert de informatie op een beeldscherm
125	weegt de wenselijkheid en noodzakelijkheid af van het gebruik van technische realisaties
126	zet zelfgekozen technische hulpmiddelen in
127	onderhoudt vaak gebruikte technische realisaties volgens de onderhoudsvorschriften
128	gebruikt technische realisaties hygiënisch, nauwkeurig, veilig en zorgzaam
129	illustreert dat techniek en samenleving elkaar beïnvloeden

Cluster 6 – Gezondheid	
130	verzorgt en gedraagt zich hygiënisch
131	reageert adequaat op lichaamssignalen
132	zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning
133	neemt een ergonomische en gevarieerde houding aan
134	maakt gezonde keuzes in de dagelijkse voeding
135	illustreert hoe het voedingsgedrag beïnvloed wordt door reclame en sociale omgeving
136	gaat verantwoord om met geneesmiddelen en genotsmiddelen
137	beschrijft hoe de voortplanting bij de mens verloopt en hoe ze geregeld kan worden
138	neemt gepaste voorzorgen tegen risicovol lichamelijk contact
139	past veiligheidsvoorschriften toe en neemt voorzorgen voor een veilige omgeving
140	roept hulp in en past eerste hulp toe
141	gaat constructief om met taakbelasting en stressvolle situaties
142	gaat om met lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij zichzelf
143	stelt zich weerbaar op
144	gaat om met emoties
145	reageert gepast op lichamelijke, emotionele en sociale veranderingen bij anderen
146	maakt gebruik van een gezondheidsvoorziening
147	gaat respectvol om met ethische aspecten van gezondheid

Cluster 7 - Mobiliteit	
148	volgt een route aan de hand van een plattegrond
149	zet hulpmiddelen in om een bestemming te bereiken
150	lokalisert gevaarlijke verkeerssituaties
151	gebruikt eigen vervoer efficiënt en veilig
152	gebruikt het openbaar vervoer efficiënt en veilig
153	past de verkeersregels toe

154	houdt rekening met andere weggebruikers
155	gebruikt de meest gepaste wijze om een plaats te bereiken
156	bereidt zich voor om deel te nemen aan het theoretisch rijexamen

Cluster 8 – Omgeving en duurzame ontwikkeling

157	illustreert dat de mens natuur, klimaat en milieu beïnvloedt
158	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid tussen politieke, economische, sociale, technische en ecologische aspecten
159	herkent in duurzaamheidvraagstukken de verwevenheid met armoede- en ontwikkelingsproblematiek
160	maakt op duurzame wijze gebruik van ruimte, grondstoffen, goederen, energie en vervoermiddelen
161	zoekt naar duurzame oplossingen om zijn leefomgeving te verbeteren
162	gaat respectvol om met de natuur

Cluster 9 – Politiek-juridische samenleving

163	leeft de fundamentele Rechten van de Mens en de Rechten van het Kind na
164	maakt gebruik van rechten en komt plichten na in de politiek-juridische samenleving
165	erkent de rol van controle en evenwicht tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht in ons democratisch bestel
166	zet zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen
167	toont het belang aan van internationale organisaties en instellingen
168	onderscheidt de hoofdzaken van de Belgische staatsstructuur
169	illustreert de bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus in België en in de Europese Unie
170	illustreert hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen
171	bereidt zich voor om op een weloverwogen manier aan verkiezingen deel te nemen
172	neemt op geldige manier deel aan verkiezingen
173	weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af
174	past inspraak, participatie en besluitvorming toe
175	leest documenten met betrekking tot de politiek-juridische samenleving, vult ze in en controleert ze
176	neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd
177	maakt gebruik van juridische hulp
178	maakt gebruik van de dienstverlening van de gemeente aan de burger
179	illustreert de rol van de media en organisaties in het functioneren van de samenleving

AFBAKENING ET 001 tot en met 179	
<p>Kennis & Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; • informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; • een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; • voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen. 	<p>Context, Autonomie & Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; • met ondersteuning; • verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van ... tot de schrapping en de aanpassing van de eindtermen voor het leergebied informatie- en communicatietechnologie en het leergebied maatschappijoriëntatie van de basiseducatie

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET